

SPIS TREŚCI

PODZIĘKOWANIA	13
ZAGADNIENIA WSTĘPNE	15
1. Cel pracy	15
2. Stan badań	17
3. Metoda	23
4. Charakterystyka źródeł	26
5. Zakres czasowy i topograficzny. Kompozycja pracy	27
6. Uwarunkowania ideowe sztuki baroku czeskiego. Zarys problemu	29
7. Idea <i>ordo militaris</i> w czasach nowożytnych. Ogólna charakterystyka zjawiska	31
ROZDZIAŁ I. SZPITALNICY CZY RYCERZE? PROBLEM STATUSU ZAKONU KRZYŻOWCÓW Z CZERWONĄ GWIAZDĄ	35
1. <i>Fratres hospitalis Sancti Francisci</i> . Powstanie i rozwój zgromadzenia w Czechach i na Morawach	35
2. <i>Fratres hospitalis Sanctae Elisabethae</i> . Początki działalności zgromadzenia na Śląsku	39
3. <i>Consuetudinem fratrum Domus Theutonicorum</i> . Przejawy „militaryzacji” zakonu w średniowieczu	40
4. <i>Contra haereticos pugnarunt</i> . Proces klerykalizacji zakonu	43
5. <i>Ritter der rothen Stern</i> i <i>Magnus Magister</i> . „Rycerscy” przełożeni zakonu	45
6. <i>Unus est magister vester</i> . Rycerski ingres mistrza Waldsteina	47
7. <i>Sacer Ordo Militaris Crucigerorum cum rubea stella</i> . Oficjalne uznanie rycerskiego statusu zakonu	50
8. <i>Sacer Militaris et Equestris exemptus Ordo Crucigerorum</i> . Zabiegi śląskiej gałęzi zgromadzenia o tytuł rycerski	56
9. <i>Quod noster ordo sit vere equestris et militaris</i> . Uwieńczenie zabiegów śląskich krzyżowców o tytuł rycerski	64

ROZDZIAŁ II. DEMONSTRACJA PRZYNALEŻNOŚCI KRZYŻOWCÓW Z CZERWONĄ GWIAZDĄ DO RODZINY ZAKONÓW RYCERSKICH W RÓŻNYCH SFERACH DZIAŁALNOŚCI ZGROMADZENIA	68
1. <i>Sancta Helena ordinem crucigerorum instituit</i> . Historiografia zakonna ..	68
2. <i>Cum Magistro Melitensi</i> . Relacje krzyżowców z czerwoną gwiazdą z zakonami rycerskimi	81
3. <i>Crux aurea pendula</i> . Rycerskie atrybuty i ceremonie w czasach nowożytnych.	85
4. <i>Particula de Sacra Cruce</i> . Relikwie jerozolimskie.	87
5. <i>Inventio Crucis festimus</i> . „Rycerskie” uroczystości krzyżowców z czerwoną gwiazdą	90
ROZDZIAŁ III. WĄTKI RYCERSKIE I KRZYŻOWE W IKONOSFERZE KLASZTORU ŚW. FRANCISZKA PRZY MOŚCIE KAROLA W PRADZE	96
1. <i>Crucigeri ex Palestina huc venientes</i> . Ceremonia położenia kamienia węgielnego	96
2. <i>Quasi Vestimentum Ducale</i> . Strój ceremonialny i insygnia mistrzów generalnych.	99
3. <i>Sacri Militaris Ordinis Generalis Magister</i> . Portrety mistrzów generalnych	102
4. <i>Clypeorum insignia Christus scripserat</i> . Rzeźby Św. Helena, Konstantyn, Salwator oraz Matka Boska Bolesna	106
5. <i>Militia Constantini</i> . Malowidła na sklepieniach generalatu	110
6. <i>Victoria Constantini in virtute S.(anctae) Crucis</i> . Obrazy z refektarza ..	112
7. <i>Miles et martyr</i> . Obraz Św. Jerzy walczący ze smokiem	113
8. <i>Crucem tuam adoramus Domine</i> . Oratorium klasztoru św. Franciszka ..	116
9. <i>Et livore eius sanati sumus</i> . Obrazy ze szpitala	117
10. <i>Officium Proprium Sanctorum Sacri et Militaris Ordinis Crucigerorum</i> . Obraz Święci zakonu krzyżowców gwiazdzistych	118
ROZDZIAŁ IV. MANIFESTACJA RYCERSKIEGO STATUSU KRZYŻOWCÓW Z CZERWONĄ GWIAZDĄ W PROGRAMIE IDEOWYM KOŚCIOŁA ŚW. FRANCISZKA SERAFICKIEGO W PRADZE	120
1. Okoliczności fundacji barokowej świątyni	120
2. <i>Invocabunt me, et ego exaudiam</i> . Konsekracja świątyni	123
3. <i>Pictor famosus</i> . Aranżacja wnętrza	124
4. <i>Ad normam Crucis</i> . Plany kościoła i ich wymowa ideowa	127
5. <i>Sacrum Sanctuarium Crucis</i> . Wymowa ideowa bryły świątyni i artykulacji architektonicznej jej fasady	131
6. <i>Haec est arbor vitae</i> . Treści ideowe reliefów fasady	133
7. <i>Arma Christi</i> . Posągi aniołów na attyce fasady	142

8. <i>Purpura Regis, id est Passio Christi</i> . Symbolika barwy okładzin marmurowych	144
9. <i>Verbum caro factum est</i> . Treści ideowe malowideł prezbiterium	144
10. Posągi świętych w niszach	149
11. <i>Ordo militaris crucigerorum regulae Sancti Augustini</i> . Treści ideowe ołtarza głównego	152
12. <i>Crux triumphat</i> . Treści ideowe ołtarza Krzyża Świętego	158
13. <i>Et qui vidit, testimonium perhibuit</i> . Wątki chrystologiczne w ołtarzu Wniebowzięcia NMP	160
14. <i>Hoc signum Crucis erit in coelo — in hoc signo vinces</i> . Treści ideowe malowideł Reintera	164
15. <i>In medio virgulti spinoli</i> . Relikwiarze	170

ROZDZIAŁ V. WĄTKI JEROZOLIMSKIE I RYCERSKIE W FUNDACJACH ARTYSTYCZNYCH ZGROMADZENIA NA NOWYM MIEŚCIE ORAZ W OKOLICACH PRAGI

1. <i>De Vicu Theutonicorum</i> . Kościół św. Piotra na Poříčí w czasach baroku .	176
2. <i>E Palestina Bethlehemitae hvc venervnt</i> . Program ideowy kościoła św. Jerzego w Hloubětínie	180
3. <i>Martinus adhuc catechumenus hac me veste contexit</i> . Treści ideowe kościoła św. Marcina w Tursku	184
4. <i>Militia Crucis semper laetetur</i> . Program ideowy kościoła Wniebowzięcia NMP i św. Maurycego w Řevnicach	186
5. <i>Schloß Dobřichowitz</i> . Ikonosfera zamku w Dobřichovicach	196
6. Zamek w Ďáblicach	201

ROZDZIAŁ VI. KRZYŻ I GWIAZDA. GLORYFIKACJA ZAKONU KRZYŻOWCÓW W JEGO FUNDACJACH ARTYSTYCZNYCH W PÓŁNOCNO-ZACHODNICH CZECHACH

1. <i>Tota pulchra es amica mea</i> . Kompleks pielgrzymkowy w Chlumie sv. Maří	207
2. <i>Militari Ordini suo in perpetuum propugnaculum</i> . Kościół św. Marii Magdaleny w Karlovych Varach	233
3. Kościół Wniebowzięcia NMP w Kynšperku nad Ohří	244
4. <i>Crucifixus ab igne</i> . Kościół św. Wacława w Lokti	246
5. Komandorie w Chebie i w Moście	249

ROZDZIAŁ VII. TWIERDZA ŚW. HIPOLITA. WĄTKI RYCERSKIE W SZTUCE KRZYŻOWCÓW Z HRADIŠTĚ U ZNOJMA

ROZDZIAŁ VIII. DEMONSTRACJA STATUSU *ORDO MILITARIS* W FUNDACJACH ARTYSTYCZNYCH ŚLĄSKICH KRZYŻOWCÓW Z CZERWONĄ GWIAZDĄ

1. <i>Domus Ducalis Sancti Mathiae</i> . Klasztor i kościół św. Macieja we Wrocławiu	273
2. <i>Aedes construxerat aere</i> . Kościół św. Małgorzaty w Gajkowie	304
3. <i>Divi archistrategi Michaeli</i> . Komandorie św. Michała w Świdnicy i św. św. Piotra i Pawła w Ziębicach	309
4. Zamek w Leśnicy	323
ROZDZIAŁ IX. PRZEJAWY RYCERSKIEJ RANGI ZGROMADZENIA W SZTUCE KRZYŻOWCÓW BRATYSŁAWSKICH I WIEDEŃSKICH	
1. Komenda św. św. Marcina i Leopolda w Bratysławie	331
2. Komenda św. Karola Boromeusza w Wiedniu	335
PODSUMOWANIE	338
LISTA SKRÓTÓW	357
BIBLIOGRAFIA	359
ANEKS	377
SUMMARY	399
INDEKS POSTACI HISTORYCZNYCH	407
INDEKS MIEJSCOWOŚCI	413
INDEKS IKONOGRAFICZNY	417
SPIS ILUSTRACJI	423